

LIETUVOS BANKO FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS

Virtualiųjų valiutų keityklų ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių, būsimų kriptoturto paslaugų teikėjų, taip pat finansų įstaigų vadovams, asociacijoms ir visiems kitiems suinteresuotiems asmenims

2024-08-16 Nr. S 2024/(34.77.E-4200)-
12-3205

DĖL TINKAMO KRIPTOTURTO PASLAUGŲ TEIKĖJŲ PASIRENGIMO EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2023/1114 DĖL KRIPTOTURTO RINKŲ ĮGYVENDINIMUI

Lietuvos bankas, siekdamas palengvinti būsimą bendradarbiavimą ir dialogą su naujais finansų rinkos dalyviais, šiuo raštu kreipiasi į juridinius subjektus, šiuo metu teikiančius ar ateityje ketinančius teikti su kriptoturto susijusias paslaugas¹, ir atkreipia šių subjektų dėmesį į tam tikrus 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 1095/2010 ir direktyvos 2013/36/ES bei (ES) 2019/1937 (angl. *Markets In Crypto-Assets Regulation*, toliau – MiCA reglamentas)² reikalavimus ir skatina laiku pasirengti tinkamam MiCA reglamento įgyvendinimui.

Viena iš MiCA reglamento reglamentuojamų veiklos sričių yra kriptoturto paslaugų teikimas. Šiai veiklai **nuo 2024 m. gruodžio 30 d.** bus taikomos MiCA reglamento V antraštinės dalies nuostatos ir nustatyti reikalavimai, susiję su valdysena, klientų turto apsauga, interesų konfliktų valdymu bei kitais aspektais.

Šiame rašte atkreipiamas dėmesys į keletą svarbiausių MiCA reglamento reikalavimų ir į Lietuvos banko gerosios praktikos pavyzdžius bei lūkesčius, į kuriuos kriptoturto paslaugų teikėjams reikėtų atkreipti dėmesį, siekiant tinkamai pasirengti pirmiau minėtos veiklos vykdymui.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankas visą informaciją, susijusią su MiCA reglamentu³, pasirengimu būsimam licencijavimo procesui (paraiškų ir anketų formos ir kt.)⁴, dažniausiai užduodamais klausimais⁵, periodiškai atnaujina savo interneto svetainėje.

Kriptoturto paslaugų teikėjų licencijavimas

1. Virtualiųjų valiutų keityklų ir (arba) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių licencijavimas. Lietuvos Respublikoje jau veikiantiems virtualiųjų valiutų keityklų ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriams, kurių veiklą šiuo metu prižiūri Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (FNTT) vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos

¹ Kriptoturto paslauga – bet kuri iš šių su kriptoturto susijusių paslaugų ir veiklų: a) kriptoturto saugojimas ir administravimas kliento vardu, b) prekybos kriptoturto platformos valdymas, c) kriptoturto keitimas į lėšas, d) kriptoturto keitimas į kitą kriptoturtą, e) su kriptoturto susijusių pavedimų vykdymas kliento vardu, f) kriptoturto platinimas, g) su kriptoturto susijusių pavedimų priėmimas ir perdavimas kliento vardu, h) rekomendacijų dėl kriptoturto teikimas, i) kriptoturto portfelio valdymo paslaugos teikimas, j) kriptoturto pervedimo kliento vardu paslaugų teikimas (MiCA reglamento 3 str. 1 d. 16 p.).

² Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, žr. [nuoroda](#).

³ Žr. Lietuvos banko interneto svetainė. [Kriptoturto rinkos](#).

⁴ Žr. Lietuvos banko interneto svetainė. [Kaip gauti licenciją?](#)

⁵ Žr. Lietuvos banko interneto svetainė. [Dažniausiai užduodami klausimai](#).

įstatymo nuostatomis⁶, ketinantiems toliau veikti ir teikti kriptoturto paslaugas pagal MiCA reglamentą, bus pilna apimtimi taikomi visi atitinkamam veiklos leidimui gauti MiCA reglamente nustatyti reikalavimai, kaip ir bet kokiam kitam šią veiklą ketinančiam vykdyti subjektui.

2. Kriptoturto rinkų įstatymas. 2024 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikoje buvo patvirtintas Kriptoturto rinkų įstatymas (toliau – KRĮ)⁷, kurio paskirtis yra užtikrinti MiCA reglamento įgyvendinimą Lietuvoje. Šiuo įstatymu yra tikslinamos MiCA reglamento nuostatos, patikslinami licencijavimo ir kiti procesai (pvz., ginčų nagrinėjimas, poveikio priemonių taikymas ir kt.). Lietuvos bankas skatina veiklos leidimo pagal MiCA reglamentą siekiančius kriptoturto paslaugų teikėjus susipažinti ir su KRĮ nuostatomis.

3. Pareiškėjo teisinė forma. Veiklos leidimo pagal MiCA reglamentą siekiančio kriptoturto paslaugų teikėjo teisinė forma gali būti tik akcinė bendrovė arba uždaroji akcinė bendrovė (KRĮ 3 straipsnio 2 dalis).

4. Dokumentų pateikimo būdas ir forma. Dokumentai Lietuvos bankui turi būti pateikiami vadovaujantis 2004 m. gegužės 6 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 58 patvirtintomis Bendrosiomis Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių prašymų išduoti leidimus pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo taisyklėmis⁸.

5. Techniniai standartai, gairės ir rekomendacijos. Lietuvos bankas skatina veiklos leidimo pagal MiCA reglamentą siekiančius kriptoturto paslaugų teikėjus susipažinti su Europos vertybių popierių ir rinkų institucijos (ESMA)⁹ ir Europos bankininkystės institucijos (EBI)¹⁰ rengiamais techniniais reguliavimo standartais (angl. *regulatory technical standards*, RTS), techniniais įgyvendinimo standartais (angl. *implementing technical standards*, ITS) ir gairėmis. Šioms priemonėms įsigaliojus, būsiami kriptoturto paslaugų teikėjai privalės jas taikyti rengdamiesi licencijavimui (vėliau – ir vykdydami veiklą), o Lietuvos bankas – vertindamas pateiktas paraiškas.

6. Dėl kriptoturto paslaugų suderinamumo su kita pareiškėjo vykdoma veikla. Jei prašymą išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą pateikęs juridinis asmuo ketina tuo pačiu metu vykdyti ar jau vykdo kitą nei kriptoturto paslaugų teikėjo veiklą, Lietuvos bankas turi teisę atsisakyti išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą iki bus įsteigtas atskiras juridinis asmuo kriptoturto paslaugų teikėjo veiklai vykdyti, jeigu prašymą pateikęs juridinio asmens ketinama vykdyti ar vykdoma kita veikla turi ar gali turėti neigiamą įtaką jo finansiniam patikimumui ir Lietuvos banko galimybei stebėti, ar yra tinkamai vykdomi visi MiCA reglamente nustatyti reikalavimai. Ši nuostata nustatyta ir KRĮ 3 straipsnio 6 dalyje.

7. Dėmesys riziką ribojantiems reikalavimams. Lietuvos bankas atkreipia dėmesį, kad įsigaliojus MiCA reglamentui pilna apimtimi ir kriptoturto paslaugų sektoriui tapus reguliuojamam, su šio sektoriaus veikla susijusios rizikos ir toliau bus didelės (pvz., pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (toliau – PPTF) rizika, sukčiavimo rizika, kitos nusikalstamos veikos rizika, teisės aktuose nustatytų reikalavimų nesilaikymo rizika ir pan.), todėl labai svarbu pareiškėjams iš anksto gerai pasirengti jas tinkamai valdyti. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas sieks užtikrinti, kad į kriptoturto rinką patektų tik brandūs ir šio verslo rizikos valdymą tinkamai išmanantys kriptoturto paslaugų teikėjai. Vertindamas pareiškėjo pateiktus dokumentus, Lietuvos bankas ypatingą dėmesį skirs įvertinti:

- 7.1. Pareiškėjo akcininkų struktūrą. Lietuvos bankas reikalaus paaiškinti sudėtingų akcininkų grupių struktūrų logiką, o trūkstant skaidrumo ar pagrįstumo, Lietuvos bankas gali reikalauti tokią struktūrą supaprastinti;
- 7.2. Pareiškėjo akcininkų nepriekaištingą reputaciją;
- 7.3. Pareiškėjo akcininkų finansinį patikimumą, lėšų kilmės skaidrumą, finansavimo struktūros pagrįstumą. Lietuvos bankas reikalaus atskleisti lėšų, kurios bus naudojamos kriptoturto paslaugų teikėjo veiklai kapitalizuoti kilmę, įskaitant finansuojančio asmens verslo veiklos istoriją ir finansavimo schemą, ir tą pagrįsti konkrečiais dokumentais;
- 7.4. Pareiškėjo valdysenos sistemos efektyvumą, vadovų nepriekaištingą reputaciją, kvalifikaciją ir patirtį, įskaitant aktualaus teisinio reguliavimo (ne tik MiCA reglamento), finansų rinkos priežiūros sistemos išmanymą;
- 7.5. Pareiškėjo pasirengimą užtikrinti tvarią, saugią ir patikimą veiklą, įskaitant efektyvią

⁶ Žr. [nuorodą FNTT interneto svetainėje](#).

⁷ Žr. [Kriptoturto rinkų įstatymas](#).

⁸ Žr. [Bendrosios Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių prašymų išduoti leidimus pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo taisyklės](#).

⁹ Žr. [ESMA interneto svetainė. MiCA reglamentas](#).

¹⁰ Žr. [Bendrosios EBI ir ESMA gairės dėl vadovų ir akcininkų vertinimo pagal MiCA reglamentą](#).

vidaus kontrolę ir rizikų (ypač PPTF, operacinės ir informacinių technologijų) valdymą;

- 7.6. Ar pareiškėjas nėra fiktyvus¹¹, realios veiklos nevykdantis ir neketinantis vykdyti subjektas (angl. *empty-shell*), t. y. kuris didžiąją dalį savo pagrindinių veiklos ir kontrolės funkcijų yra perdavęs trečiosioms šalims ir kuris negebės tinkamai užtikrinti šių procesų kontrolės.

8. Tinkamas pasirengimas. Lietuvos bankas sieks, kad kriptoturto paslaugų teikėjų licencijavimas vyktų sklandžiai ir efektyviai, o tai, visų pirma, priklausys nuo pareiškėjo pasirengimo, pateikto prašymo ir su juo susijusių dokumentų kokybės. Atitinkamai Lietuvos bankas tikisi, kad pareiškėjas, prieš pateikdamas prašymą Lietuvos bankui dėl licencijos išdavimo, pirmiausia tinkamai įvertins savo kompetenciją, žinias ir pasirengimą vykdyti planuojamą veiklą, bus gerai susipažinęs su taikytiniais teisės aktais, taip pat ir MiCA reglamentu bei jį papildančiais reguliavimo ir įgyvendinimo techniniais standartais, gairėmis ir rekomendacijomis, prašymą ir su juo susijusius dokumentus parengs atsakingai, kokybiškai, juos Lietuvos bankui pateiks tvarkingai ir struktūrizuoti nustatytais kanalais ir terminais. Aukštus kokybės standartus Lietuvos bankas pareiškėjams taikys ir viso prašymo nagrinėjimo proceso metu, todėl tikimasi, kad pareiškėjai bus tinkamai pasirengę viso licencijavimo proceso metu užtikrinti sklandžią komunikaciją su Lietuvos banku (taip pat ir tinkamą dokumentų ir informacijos teikimą) ir galės skirti pakankamai išteklių Lietuvos banko nustatytiems prašymų trūkumams veiksmingai šalinti. Lietuvos bankas netoleruos netinkamo pareiškėjo pasirengimo licencijavimo procesui, piktnaudžiavimo paraiškų vertinimo procesu, o neišsamūs, neteisingai parengti ar pateikti prašymai nebus priimti išsamiam nagrinėjimui.

Paminėtina, kad Lietuvos bankas atlieka periodines licencijavimo proceso analizes, kurių metu nustato ir rinkai pristato dažniausiai pasikartojančius licencijavimo proceso trūkumus, taip pat nustato gerąją praktiką. Kriptoturto paslaugų teikėjams rengiantis licencijavimui yra aktuali standartinė licencijavimo praktika¹², įskaitant patarimus pareiškėjams dėl būtinų sąlygų sklandžiam licencijavimo procesui užtikrinti ir dėl dažniausiai pasikartojančių reikšmingų licencijavimo procesų trūkumų¹³.

9. Skaidrumas ir sąžiningumas. Lietuvos bankas sieks, kad kriptoturto paslaugų teikėjų rinkoje veiktų tik skaidrūs ir sąžiningi paslaugų teikėjai. Atitinkamai atvejai, kai prašymus išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą pateikę asmenys neteiks prašomos informacijos, teiks neišsamią, neteisingą ar tik iš dalies teisingą, klaidinančią informaciją, nebendradarbiaus su Lietuvos banku ar kitomis kompetentingomis institucijomis, nebus toleruojami ir tokie pareiškėjai Lietuvos banko bus vertinami kaip neskaidrūs ir nesąžiningi.

10. Vertinimui reikalingi dokumentai ir informacija (MiCA reglamento 62 straipsnis). Kartu su prašymu išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą Lietuvos bankui turės būti pateikti ir MiCA reglamento 62 straipsnio 2 dalyje nustatyti dokumentai ir informacija. Subjektai, siekdami pagrįsti savo pasirengimą teikti paslaugas Lietuvoje, turėtų tam tikrus su paslaugų teikimu susijusius dokumentus parengti ir pateikti Lietuvos bankui lietuvių kalba. Lietuvių kalba turėtų būti parengta veiklos programa (verslo planas) ir tie dokumentai (procedūros), kurie nustatyta tvarka privalo būti pateikiami klientams prieš pradėdant jiems teikti kriptoturto paslaugas. Lietuvos bankas turi teisę reikalauti pareiškėjo lietuvių kalba pateikti ir kitus pareiškėjo parengtus dokumentus. Pažymėtina, kad pareiškėjo parengti dokumentai neturėtų apsiriboti vien tik MiCA reglamento ir kitų susijusių teisės aktų nuostatų citavimu, o procedūros ir procesai turėtų būti pritaikyti ir atitikti konkretų pareiškėjo verslo modelį. Lietuvos bankas tikisi, kad pateiktuose dokumentuose bus nustatytos išsamios ir konkrečios procedūros, užtikrinančios tinkamą MiCA reglamento nuostatų įgyvendinimą praktikoje.

11. Dėl tam tikrų kriptoturto paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų. Lietuvos bankas pastebi, kad virtualiųjų valiutų keityklos operatoriai dažnai teikia tokias papildomas su virtualiųjų valiutų prekyba susijusias paslaugas kaip prekyba kopijuojant (angl. *copy-trading*), prekybos robotai (angl. *trading bot*) ir robotai-patarėjai (angl. *robo-advisor*), teikiant šias paslaugas sudaroma galimybė automatiškai kopijuoti arba matyti kitų klientų sudarytus sandorius. Pažymėtina, kad visos minėtos paslaugos turi rekomendacijų teikimo ir (ar) portfelio

¹¹ Žr. [FNTT fiktyvių įmonių veiklos požymių nustatymo gairės](#).

¹² Žr. [Lietuvos bankas. Kaip gauti licenciją?](#)

¹³ Žr. [Lietuvos bankas. Kaip pasiruošti licencijavimo procesui?](#)

valdymo paslaugų požymių, kurias teikia ne virtualiųjų valiutų keityklų operatorius, o jo klientai. Paminėtina, kad rekomendacijų dėl kriptoturto teikimas ir kriptoturto portfelio valdymas laikytinos kriptoturto paslaugomis, kurioms yra taikomi aukštesni klientų apsaugos reikalavimai, t. y. nustatyta pareiga atlikti tinkamumo vertinimą, veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, kuo labiau atsižvelgiant į klientų interesus, taip pat užtikrinti, kad paslaugas teikiantys asmenys turėtų reikiamų žinių ir patirties savo pareigoms vykdyti. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtas kriptoturto paslaugas galės teikti tik atitinkamą veiklos leidimą turintys kriptoturto paslaugų teikėjai, atstovaujami tinkamai įgaliotų kompetentingų asmenų. Lietuvos bankas tikisi, kad pareiškėjai, sieksiantys kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą ir ketinantys teikti pirmiau minėtas paslaugas, pateiks aiškius veiklos modelių aprašymus ir išsamią informaciją apie minėtas papildomas paslaugas tam, kad būtų galima tinkamai įvertinti jų atitiktį MiCA reglamento reikalavimams.

12. Paraiškų vertinimo tvarka ir terminai (MiCA reglamento 63 straipsnis).

Kriptoturto paslaugų teikėjai bus licencijuojami MiCA reglamente ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais (žr. MiCA reglamento V antraštinę dalį). Lietuvos bankas atkreipia dėmesį į pagrindinius vertinimo proceso etapus ir jų terminus:

- 12.1. Lietuvos bankas per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos raštu patvirtins pareiškėjui apie jo prašymo gavimą;
- 12.2. Lietuvos bankas per 25 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos įvertins, ar pareiškėjo pateiktas prašymas yra išsamus. Tuo atveju, jei pateiktas prašymas nebus išsamus, Lietuvos bankas per nustatytą terminą prašys pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir dokumentus. Pareiškėjui per nustatytą terminą nepateikus visos trūkstamos informacijos ir dokumentų, Lietuvos bankas pareiškėjo pateikto prašymo toliau nevertins ir pateiktą prašymą gražins pareiškėjui (MiCA reglamento 63 straipsnio 3 dalis);
- 12.3. Pareiškėjui per nustatytą terminą pateikus visą trūkstamą informaciją bei dokumentus ir Lietuvos bankui nustačius, kad prašymas gali būti laikomas išsamiu, Lietuvos bankas apie tai nedelsdamas informuos pareiškėją;
- 12.4. Per 40 darbo dienų nuo *išsamus* prašymo gavimo dienos Lietuvos bankas įvertins, ar pareiškėjas atitinka MiCA reglamento V antraštinės dalies reikalavimus ir priims visapusiškai pagrįstą sprendimą suteikti arba atsisakyti suteikti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą (MiCA reglamento 63 straipsnio 9 dalis). Išsamios paraiškos vertinimo terminas gali būti pratęstas papildomam 20 darbo dienų terminui, jeigu Lietuvos bankas prašys pateikti trūkstamą informaciją vertinimui užbaigti;
- 12.5. Lietuvos bankas praneš pareiškėjui apie savo sprendimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

13. Atsisakymo išduoti veiklos leidimą pagrindai (MiCA reglamento 63 straipsnis).

- Lietuvos bankas atsisakys išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą, jei:
- 13.1. Tam bus objektyvių ir pagrįstų priežasčių (MiCA reglamento 63 straipsnio 10 dalis);
 - 13.2. Jeigu pareiškėjas ir kiti fiziniai ar juridiniai asmenys yra susiję glaudžiais ryšiais, trukdančiais veiksmingai vykdyti priežiūros funkcijas (MiCA reglamento 63 straipsnio 7 dalis);
 - 13.3. Jei trečiosios valstybės įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys vieną ar kelis fizinius ar juridinius asmenis, su kuriais pareiškėjas yra susijęs glaudžiais ryšiais, arba sunkumai, atsirandantys juos įgyvendinant, trukdys veiksmingai atlikti priežiūros funkcijas (MiCA reglamento 63 straipsnio 8 dalis).

14. Pareiga atitikti veiklos leidimo išdavimo sąlygas visu veiklos laikotarpiu (MiCA reglamento 59 straipsnio 4 dalis). Kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą gavę rinkos dalyviai visu savo veiklos laikotarpiu turės užtikrinti atitiktį veiklos leidimo išdavimo reikalavimams. Atitinkamai subjektai, ketinantys teikti prašymus dėl kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimo išdavimo, turėtų kritiškai įvertinti, ar turimų išteklių ir kompetencijų užteks šio reikalavimo atitikčiai užtikrinti.

15. Dėl teisės esamiems finansų rinkos dalyviams teikti tam tikras kriptoturto paslaugas be atskiro veiklos leidimo gavimo (MiCA reglamento 60 straipsnis). MiCA reglamente numatyta galimybė (išimtis) tam tikroms finansų įstaigoms pradėti teikti tam tikras kriptoturto paslaugas be atskiro veiklos leidimo gavimo, jeigu, likus ne mažiau kaip 40 darbo dienų iki šių paslaugų teikimo, jos kompetentingai institucijai pateikia pranešimą ir MiCA reglamento 60 straipsnio 7 dalyje nurodytą informaciją bei dokumentus. Paminėtina, kad šia

išimtimi pasinaudoti galinčios finansų įstaigos negali pradėti teikti tam tikrų kriptoturto paslaugų tol, kol jų pateiktas pranešimas (dokumentų paketas) yra laikomas neišsamiu.

Kriptoturto paslaugų teikėjams taikomi riziką ribojantys reikalavimai

16. Reikalavimai kriptoturto paslaugų teikėjų valdymo organo nariams (MiCA reglamento 62, 68 ir 69 straipsniai). Kriptoturto paslaugų teikėjų valdymo organo nariai, tiek individualiai, tiek kartu, turi būti pakankamai geros reputacijos ir turėti tinkamų žinių, įgūdžių ir patirties, kad galėtų vykdyti savo pareigas. Be to, jie turi įrodyti, kad yra pajėgūs skirti pakankamai laiko savo pareigoms veiksmingai atlikti. Vadovų kvalifikacija ir patirtis vertinama atsižvelgiant į asmens išsilavinimo lygį, kvalifikacijos tobulinimą, profesinės veiklos ar darbo patirties pobūdį ir trukmę bei kitus veiksnius, kurie gali turėti įtakos asmens kvalifikacijai ir patirčiai. Kriptoturto paslaugų teikėjų vadovų vertinimo kriterijai yra nurodyti ir KRĮ 4 straipsnio 3 dalyje.

Valdymo organo nariai taip pat privalo Lietuvos bankui pateikti įrodymus, kad jie yra pakankamai geros reputacijos. Tuo tikslu jie turi pateikti dokumentus, įrodančius, kad nuosprendžių registruose nėra įrašų apie jų apkaltinamuosius nuosprendžius ir sankcijas, skirtas pagal taikytiną komercinę, nemokumo ir finansinių paslaugų teises, arba susijusias su kova su PPTF, sukčiavimu ar profesinės atsakomybės nebuvimu. Šių dokumentų išdavimo diena turi būti ne senesnė kaip 3 mėn. iki paraiškos Lietuvos bankui pateikimo dienos.

Valdymo organo narių kvalifikaciją bei reputaciją Lietuvos bankas vertins vadovaudamasis parengtomis bendromis EBI ir ESMA gairėmis¹⁴.

Pažymėtina, kad tinkama valdysena laikytina vienu iš kertinių tvarios veiklos veiksnių. Tuo tikslu pareiškėjas turėtų nustatyti savo veiklai tinkamą valdysenos sistemą, t. y. vienkopę, kai sudaroma tik valdyba, arba dvipakopę, kai sudaroma valdyba ir stebėtojų taryba. Įmonės, nustačiusios vienkopę valdysenos sistemą, valdyboje turėtų būti pakankamai nevykdomųjų narių, kad būtų užtikrintas šio kolegialaus organo narių priimamų sprendimų objektyvumas. Formuodamas kolegialius organus, pareiškėjas turėtų nustatyti tokių jų dydį ir sudėtį, kad jis tinkamai koreliuotų su įmonės dydžiu.

Pažymėtina, kad pareiškėjo valdymo organo nariai turėtų būti nepriklausomi, gebėti eiti pareigas savarankiškai ir išvengti nederamos kitų asmenų įtakos. Pareiškėjas turėtų stiprinti kolegialių organų sudėtį ir įtaką, taip mažindamas galimą vienasmenę (administracijos vadovo, vienintelio akcininko) įtaką, kad būtų užtikrintas jos organų priimamų sprendimų objektyvumas, pavyzdžiui, užtikrinant, kad valdymo struktūroje būtų pakankamai nepriklausomų narių, neturinčių pareigų pareiškėjui ir nepriklausančių įmonių grupei (jeigu pareiškėjas priklauso įmonių grupei).

Pareiškėjas taip pat turėtų nustatyti tinkamą valdysenos struktūrą, t. y. taisykles ir procedūras, pagal kurias būtų priimami sprendimai ir užtikrinama kontrolė. Pažymėtina, kad pareiškėjas neturėtų skirti to paties asmens vykdyti funkciją ir kartu atlikti šios funkcijos vykdymo kontrolę ar priežiūrą.

Pareiškėjas, prieš rinkdamas arba skirdamas asmenį kolegialaus organo nariu, turėtų atsakingai įvertinti, ar kandidato žinios, įgūdžiai, kompetencija ir patirtis yra tinkami efektyviam to įstaigos organo funkcijų atlikimui užtikrinti, atsižvelgiant į visų to organo narių kompetenciją ir kandidato kompetencijos pridėtinę vertę, t. y. užtikrinti to kolegialaus organo narių kolektyvinį tinkamumą.

Pažymėtina, kad pareiškėjai turėtų užtikrinti, kad bent dalis pagrindinių pareiškėjo vadovų, turinčių teisę priimti sprendimus, susijusius su prižiūrimo rinkos dalyvio veikla, reziduotų Lietuvoje arba alternatyviais būdais užtikrintų tinkamą įstaigos valdymą, pasiekiamumą ir kompetentingoms institucijoms sudarytų sąlygas efektyviai atlikti įstaigos priežiūrą.

Lietuvos bankas rekomenduoja kriptoturto paslaugų teikėjams atsižvelgti į Lietuvos banko Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento 2023 m. lapkričio mėn. 27 d. paskelbtus Gerosios elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigų valdysenos praktikos principus¹⁵, kiek tai bus aktualu kriptoturto paslaugų teikėjų veiklai.

Paminėtina, kad vadovaujantis MiCA reglamento 69 straipsniu, prieš bet kokiems naujiems valdymo organo nariams pradendant eiti pareigas įstaigoje, kriptoturto paslaugų teikėjai nedelsdami privalo Lietuvos bankui pranešti apie visus savo valdymo organo pokyčius,

¹⁴ Žr. [Bendrosios EBI ir ESMA gairės dėl vadovų ir akcininkų vertinimo pagal MiCA reglamentą](#).

¹⁵ Žr. Lietuvos bankas. [Gerosios elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigų valdysenos praktikos principai](#).

pateikti visą būtina informaciją šių asmenų tinkamumui įvertinti ir gauti Lietuvos banko leidimą šiems asmenims pradėti eiti pareigas įstaigoje. Kriptoturto paslaugų teikėjo vadovais gali tapti tik tie asmenys, dėl kurių pagal Lietuvos banko nustatytą tvarką yra gautas atitinkamas leidimas. Ši nuostata nustatyta ir KRĮ 4 straipsnio 2 dalyje.

17. Reikalavimai kriptoturto paslaugų teikėjų akcininkams, turintiems kvalifikuotą įstatinio ir (arba) balsavimo teisių dalį (MiCA reglamento 62, 68 ir 83 straipsniai). Akcininkai (ir tiesioginiai, ir netiesioginiai), turintys kriptoturto paslaugų teikėjo kvalifikuotą įstatinio ir (arba) balsavimo teisių dalį, turi būti pakankamai geros reputacijos. Tuo tikslu jie turi pateikti dokumentus, įrodančius, kad nuosprendžių registruose nėra įrašų apie jų apkaltinamuosius nuosprendžius arba sankcijas, skirtas pagal taikytiną komercinę, nemokumo ir finansinių paslaugų teises, arba susijusias su kova su PPTF, sukčiavimu ar profesinės atsakomybės nebuvimu. Šių dokumentų išdavimo diena turi būti ne senesnė kaip 3 mėn. iki paraiškos Lietuvos bankui pateikimo dienos.

Akcininkų reputaciją Lietuvos bankas vertins vadovaudamasis minėtomis bendromis EBI ir ESMA gairėmis¹⁶.

Paminėtina, kad, vadovaujantis MiCA reglamento 83 straipsniu, kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo arba kartu veikiantys tokie asmenys, nusprendę tiesiogiai ar netiesiogiai įsigyti kvalifikuotą įstatinio ir (arba) balsavimo teisių dalį arba tokį kvalifikuotą akcijų paketą tiesiogiai ar netiesiogiai padidinti tiek, kad jų turimų balsavimo teisių arba kapitalo dalis pasiektų arba viršytų 20, 30 arba 50 proc., arba tiek, kad tas kriptoturto paslaugų teikėjas taptų jų patronuojamąja įmone, apie tai raštu iš anksto (iki įsigijimo) privalo informuoti Lietuvos banką, pateikti visus būtinus dokumentus jų tinkamumo vertinimui ir gauti Lietuvos banko neprieštaravimą siūlomam įsigijimui.

18. Organizacinės struktūros reikalavimai (MiCA reglamento 68 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai turi įdarbinti darbuotojus, turinčius žinių, įgūdžių ir kvalifikaciją, būtinų jiems paskirtoms pareigoms vykdyti. Paminėtina, kad kriptoturto paslaugų teikėjas privalo turėti tokią organizacinę struktūrą ir tokį darbuotojų skaičių, kad galėtų užtikrinti tinkamą reikalavimų, nurodytų MiCA reglamento V antraštinėje dalyje, laikymąsi, atsižvelgiant į ketinamą teikti kriptoturto paslaugų mastą, pobūdį ir įvairovę.

19. Prudenciniai reikalavimai (MiCA reglamento 67 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai visada taiko prudencines apsaugos priemones, kurios atitinka bent didesniąją iš šių sumų:

- a) MiCA reglamento IV priede nurodytą nuolatinio minimalaus kapitalo reikalavimų sumą (priklausomai nuo planuojamų teikti paslaugų);
- b) ketvirtadalį praėjusių metų pastoviųjų netiesioginių išlaidų, jas peržiūrint kasmet.

Kriptoturto paslaugų teikėjai, kurie veiklą vykdė trumpiau nei metus nuo tos dienos, kai pradėjo teikti paslaugas, privalo vadovautis MiCA reglamento 67 straipsnio 2 ir 3 dalimis.

Lietuvos bankas gerąja praktika laikytų, jei kriptoturto paslaugų teikėjai iš anksto turėtų suformuotą pakankamą nuosavo kapitalo atsargą, skirtą numatytiems ir nenumatytiems veiklos nuostoliams padengti.

Lietuvos bankas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pareiškėjas, norintis gauti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą, privalo pateikti priežiūros institucijai visus dokumentus ir tvarką aprašus pagal ESMA parengtus techninius reguliavimo standartus dėl veiklos leidimų pagal MiCA reglamentą išdavimo (angl. *Regulatory technical standards specifying the information to be included in an application for authorisation as crypto-asset service provider*)¹⁷. Šių standartų 3 straipsnyje yra nurodyta informacija, kuri turi būti pateikta kartu su prašymu išduoti kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos leidimą.

20. Veiklos testinimo užtikrinimas (MiCA reglamento 68 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai turi imtis visų pagrįstų veiksmų, kad užtikrintų savo paslaugų teikimo testinumą ir reguliarumą. Tuo tikslu kriptoturto paslaugų teikėjai privalo naudoti tinkamus ir proporcingus išteklius ir taikyti tinkamas procedūras, įskaitant atsparias ir saugias informacinių ir ryšių technologijų (IRT) sistemas, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2022/2554¹⁸. Kriptoturto paslaugų teikėjai turi būti nustatę mechanizmus, sistemas ir procedūras, taip pat veiksmingas rizikos vertinimo procedūras, turi turėti duomenų prieinamumo, autentiškumo, vientisumo ir konfidencialumo apsaugos sistemas bei procedūras.

¹⁶ Žr. [Bendrosios EBI ir ESMA gairės dėl vadovų ir akcininkų vertinimo pagal MiCA reglamentą.](#)

¹⁷ Žr. [ESMA parengti techniniai reguliavimo standartai dėl veiklos leidimų išdavimo kriptoturto paslaugų teikėjams.](#)

¹⁸ Žr. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2022/2554](#) dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje.

21. Klientų kriptoturto ir lėšų saugojimas (MiCA reglamento 70 ir 75 straipsniai).

Kriptoturto paslaugų teikėjai, kurie laiko klientams priklausantį kriptoturta arba prieigos prie tokio kriptoturto priemones, privalo imtis tinkamų priemonių, kad apsaugotų klientų nuosavybės teises ir užkirstų kelią klientų kriptoturto naudojimui savo sąskaita.

Tuo atveju, kai reikia laikyti klientų lėšas, išskyrus e. pinigų žetonus, kriptoturto paslaugų teikėjai privalo būti įdiegę tinkamas priemones, kad apsaugotų klientų nuosavybės teises ir užkirstų kelią klientų lėšų naudojimui savo sąskaita. Kriptoturto paslaugų teikėjai iki kitos darbo dienos, einančios po dienos, kai gaunamos lėšos, išskyrus e. pinigų žetonus, pabaigos visas tas kliento lėšas privalo įnešti į kredito įstaigą.

Pažymėtina, kad jei kriptoturto paslaugų teikėjai, teikiantys kriptoturto saugojimo ir administravimo klientų vardu paslaugą, naudojami kitų tą paslaugą teikiančių kriptoturto paslaugų teikėjų paslaugomis, tuomet jie turi naudotis tik kriptoturto paslaugų teikėjų, turinčių veiklos leidimą pagal MiCA reglamento 59 straipsnį, paslaugomis.

22. Interesų konfliktų valdymas (MiCA reglamento 72 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai privalo įgyvendinti ir taikyti veiksmingą politiką bei procedūras, atsižvelgdami į teikiamų kriptoturto paslaugų mastą, pobūdį ir įvairovę, kad nustatytų, užkardytų, valdytų ir atskleistų interesų konfliktus, kurie gali kilti tarp paslaugų teikėjo ir jų akcininkų, valdymo organo narių ir kitų subjektų.

23. Veiklos funkcijų perdavimas trečiosioms šalims (MiCA reglamento 73 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai, perduodantys trečiosioms šalims atlikti veiklos funkcijas, imasi visų pagrįstų veiksmų, kad išvengtų papildomos operacinės rizikos. Net ir perdavus veiklos funkcijas trečiajai šaliai, kriptoturto paslaugų teikėjas yra visapusiškai atsakingas už visų savo pareigų pagal MiCA reglamentą vykdymą. Kriptoturto paslaugų teikėjai turi turėti atitinkamas procedūras ir procesus, įskaitant nenumatytų atvejų planus ir pasitraukimo strategijas, atsižvelgiant į teikiamų kriptoturto paslaugų mastą, pobūdį ir įvairovę.

Paminėtina, kad kriptoturto paslaugų teikėjas negali perduoti tiek savo pagrindinių veiklos ir kontrolės funkcijų trečiosioms šalims, kad jis iš esmės taptų fiktyviu, realios veiklos nevykdančiu subjektu (angl. *empty-shell*).

Kriptoturto paslaugų teikėjų pareigos

24. Dėl teikiamų paslaugų atitikties vartotojų lūkesčiams. Viena iš strateginių Lietuvos banko kryptų – vertę vartotojui kuriantis finansų sektorius. Siekiama pagerinti finansinių paslaugų kokybę, jų prieinamumą, įvairių socialinių grupių įtrauktį ir pasiekti finansinių paslaugų rinkos integralumą, todėl kriptoturto paslaugų teikėjai privalo laikytis visų teisės aktų, reguliuojančių jų veiklą, reikalavimų, nuolat gerinti teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų atitiktį paslaugų vartotojų lūkesčiams ir neapsiriboti tik šiame rašte paminėtais klausimais ir (ar) Lietuvos banko pateiktais pasiūlymais dėl jų.

25. Dėl išteklių pakankamumo. Kriptoturto paslaugų teikėjai, prieš pradėdami ir jau pradėję vykdyti su kriptoturto susijusią veiklą pagal MiCA reglamentą, privalo gebėti užtikrinti finansinių ir nefinansinių išteklių, reikalingų tinkamam visų numatytų paslaugų teikimui bei klientų aptarnavimui laiku, pakankamumą. Tai pirmiausia reiškia, kad kriptoturto paslaugų teikėjai turi užtikrinti pakankamą darbuotojų, turinčių pakankamai žinių ir patirties, reikalingų jų funkcijoms vykdyti, skaičių, kad būtų palaikomas tinkamas klientų aptarnavimo lygis, suinteresuotieji asmenys turėtų galimybę laiku gauti visą jiems reikalingą informaciją ir (ar) pagalbą, susijusią su įmonės teikiamomis paslaugomis. Lietuvos banko nuomone, kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų gebėti užtikrinti ne tik minimalų klientų aptarnavimo lygį bei teisės aktuose nustatytą reikalavimų įgyvendinimą, tačiau taip pat turėtų skirti pakankamai išteklių klientų aptarnavimo kultūrai gerinti ir klientų pasitenkinimui didinti. Be to, kriptoturto paslaugų teikėjai yra skatinami nuolat ugdyti savo darbuotojų įgūdžius bendravimo ir darbo su klientais srityse, nuolat stebėti ir vertinti klientų aptarnavimo lygį, siekti atitikti aukštesnį klientų aptarnavimo standartą nei yra būtina pagal taikytinų teisės aktų reikalavimus. Taip pat kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų skirti pakankamai organizacinių, informacinių technologijų, finansinių bei kitų reikalingų išteklių siekdami veiksmingai gerinti klientų aptarnavimo lygį ir sukurti klientams palankias sąlygas gauti patikimas, kokybiškas bei pridėtinę vertę kuriančias paslaugas.

26. Dėl pareigos veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai (MiCA reglamento 66 straipsnis). Kriptoturto paslaugų teikėjai turi veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, kuo labiau atsižvelgdami į savo klientų ir potencialių klientų interesus. Kriptoturto paslaugų teikėjai savo klientams privalo teikti teisingą, aiškią ir neklaidinančią informaciją apie teikiamas

paslaugas, produktus, taikomą kainodarą bei skundų nagrinėjimo tvarką ir procedūras, be kita ko, tyčia ar dėl aplaidumo neklaidinti klientų dėl realių ar numanomų bet kokio kriptoturto pranašumų. Pažymėtina, kad informacija esamiems ir potencialiems klientams neturėtų būti teikiama vien formaliai, visais atvejais turėtų būti atsižvelgiama į vidutinio kliento gebėjimus suprasti pateiktą tekstą ir priimti atitinkamus informacija pagrįstus sprendimus. Informacija, kurios turinys ir (ar) teikimas reglamentuojamas MiCA reglamente, turėtų būti pateikta glausta, aiškia ir suprantama kalba bei forma, taip pat turėtų būti paskelbta interneto svetainėje matomoje vietoje. Klientams ir potencialiems klientams teikiami rinkodaros pranešimai privalo būti aiškiai atpažįstami ir juose turėtų būti pateiktas įspėjimas apie rizikas, susijusias su kriptoturto sandoriais. Lietuvos bankas tikisi, kad kriptoturto paslaugų teikėjai, rengdami ir skelbdami rinkodaros pranešimus, atsižvelgs ir į Lietuvos banko patvirtintas Finansinių paslaugų reklamos gaires¹⁹.

27. Dėl sukčiavimo prevencijos. Sukčiavimo prevencija – viena iš strateginių Lietuvos banko krypčių, todėl Lietuvos bankas siekia didinti finansų rinkos dalyvių sąmoningumą, o kartu ir poreikį suteikti prioritetą sukčiavimo prevencijos sričiai. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų iš anksto įvertinti iš tokio pobūdžio veiklos kylančią papildomą su sukčiavimu susijusią riziką ir užtikrinti tinkamą bei efektyvią sukčiavimo prevenciją investuodami tiek į klientų švietimo iniciatyvas, tiek į tobulesnės operacijų autorizavimo ir stebėsenos bei saugesnės informacinių technologijų sistemų priemones. Pažymėtina, kad kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų imtis visų būtinų ir reikalingų priemonių, kuo labiau sumažinančių riziką, jog jų klientai gali prarasti kriptoturta ir (arba) prieigą prie kriptoturto priemonių dėl sukčiavimo.

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimai

28. Dėl PPTF rizikų valdymo. Nuo 2020 m. sausio 10 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo²⁰ (toliau – PPTFPI) papildymams, virtualiųjų valiutų keityklų operatoriai ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriai (toliau kartu ir – kriptoturto paslaugų teikėjai) privalo įgyvendinti PPTFPI nustatytas PPTF prevencijos priemones. Papildomai pažymėtina, kad finansų rinkos dalyviai taip pat privalo įgyvendinti ir Lietuvos banko nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią PPTF²¹, bei nurodymus dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo²².

Finansų rinkos dalyviai, kurie teikia kriptoturto paslaugas, privalo užtikrinti efektyvią vidaus kontrolės sistemą, kuri apimtų nuolat ir veiksmingai veikiančią PPTF rizikos nustatymą, vertinimą ir valdymą, nenutrūkstamą ir nuolatinį tarptautinių sankcijų įgyvendinimą. Finansų rinkos dalyvių vidaus kontrolės sistema turi apimti PPTF prevencijos politikas ir procedūras, rizikos valdymo priemones, kurios leistų nustatyti ir veiksmingai valdyti kylančias PPTF rizikas. Vadovaujantis PPTFPI 29 straipsnio 1 dalies 4 punktu, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai taip pat privalo nustatyti atitinkamą vidaus politiką ir vidaus kontrolės procedūras, susijusias su tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu. Tarptautinės sankcijos yra itin svarbi tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos ir atskirų valstybių priemonė, itin plačiai naudojama pastaraisiais metais, skirta paveikti valstybių, režimų ir individualių asmenų, atsakingų už konfliktų kurstymą, elgesį, palaikyti taiką ir stabilumą pasaulyje, ginti tarptautinės teisės principus, kovoti su žmogaus teisių pažeidimais. Pažymėtina, kad šie tarptautinių sankcijų tikslai gali būti pasiekti tik asmenims, įskaitant finansų įstaigas, tinkamai įgyvendinant tarptautines sankcijas. Apibendrinant pažymėtina, kad tinkamų vidaus kontrolės sistemų nustatymas, rizikos valdymo priemonių įgyvendinimas yra ypač svarbus žingsnis, siekiant užtikrinti, kad įstaigų taikoma PPTF prevencijos bei tarptautinių sankcijų politika būtų efektyvi visais finansų rinkos dalyvių veiklos etapais.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad efektyvi PPTF prevencijos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, privalo apimti ir aiškų finansų rinkos dalyvio valdymo organų funkcijų ir atsakomybės pasiskirstymą, organizacinę struktūrą, pagal kurią yra aiškiai nustatytos darbuotojų teisės, pareigos ir atsakomybė PPTF rizikos valdymo srityje. Finansų rinkos dalyvio valdymo organų nariai turi pažinti ir išmanyti PPTF rizikas, užtikrinti tinkamą jų identifikavimą, vertinimą, priimtino rizikos lygio nustatymą, rizikos valdymo priemonių įgyvendinimą ir kontrolę. Finansų rinkos dalyviai turi skatinti darbuotojus laikytis griežtų etikos standartų ir nustatyti galimas

¹⁹ Žr. [Lietuvos banko parengtos Finansinių paslaugų reklamos gairės](#).

²⁰ [Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas](#).

²¹ [Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir \(arba\) teroristų finansavimui, patvirtinimo](#).

²² [Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo patvirtinimo](#).

interesų konfliktų sritis bei jų valdymo priemonės.

Pabrėždamas PPTF prevencijos priemonių įgyvendinimo svarbą, Lietuvos bankas atkreipia dėmesį, kad, siekdami veiksmingai valdyti PPTF riziką, finansų rinkos dalyviai, kurie teikia kriptoturto paslaugas, privalo atlikti savo visos veiklos PPTF rizikos vertinimą, kuris turėtų būti peržiūrimas ir atnaujinamas reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per metus ir (arba) įvykus reikšmingiems pokyčiams. Taip pat, siekiant užtikrinti vidaus kontrolės sistemos efektyvumą, finansų rinkos dalyviai, kurie teikia kriptoturto paslaugas, turi periodiškai, bet ne rečiau nei kartą per dvejus metus, atlikti PPTF prevencijos vidaus kontrolės sistemos elementų vertinimą, ir tokiu pat periodiškumu vertinti ir tarptautinių sankcijų įgyvendinimo vidaus kontrolės sistemos tinkamumą, efektyvumą.

Atsižvelgdamas į tai, kad finansų rinkos dalyvių patikrinimų metu Lietuvos bankas nustato nemažai reikšmingų trūkumų PPTF prevencijos srityje, atkreiptinas dėmesys į tai, kad finansų rinkos dalyviams, kurie teikia kriptoturto paslaugas, aktualu užtikrinti, kad darbuotojai, kurių darbo pareigos susijusios su PPTF prevencijos priemonių įgyvendinimu, turėtų tinkamą kvalifikaciją ir reikiamų žinių PPTF prevencijos srityje savo darbo funkcijoms (pareigoms) atlikti, taip pat užtikrinti darbuotojų žinių ir kompetencijos atnaujinimą, kvalifikacijos kėlimą. Mokymus PPTF prevencijos tema rengia tiek Lietuvos bankas, tiek VŠĮ Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras²³, o aktuali informacija apie mokymus skelbiama ir Lietuvos banko interneto svetainėje²⁴. Lietuvos bankas taip pat reguliariai organizuoja atitikties specialistų susitikimus, kuriuose pristatoma informacija apie sektoriams aktualią PPTF riziką, teisėkūros naujoves, tarptautinių sankcijų aktualijas ir kitus svarbius klausimus. Lietuvos bankas taip pat nuolat atnauja finansų rinkos dalyviams skirtų dažniausiai užduodamų klausimų skiltį savo interneto svetainėje²⁵ ir rekomendacijų įstaigoms skiltį²⁶. Lietuvos bankas yra parengęs ir viešai paskelbęs Finansų rinkos dalyvių atliekamų visos veiklos PPTF rizikos vertinimų apžvalgą²⁷, Nuolatinės kliento dalykinių santykių ir operacijų (sandorių) stebėsenos apžvalgą²⁸, Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo finansų įstaigose apžvalgą ir rekomendacijas²⁹ bei Sukčiavimo prevencijos gaires³⁰.

Be to, Lietuvos bankas siekia atkreipti kriptoturto paslaugų teikėjų dėmesį ir į EBI skelbiamus aktualius dokumentus ir informaciją. 2024 m. sausio 16 d. EBI paskelbė atnaujintas PPTF rizikos veiksnių gaires³¹, jos bus taikomos nuo 2024 m. gruodžio 30 d. EBI išplėtė PPTF rizikos veiksnių gaires, jas pritaikydama ir kriptoturto paslaugų tiekėjams. Atnaujintose PPTF rizikos veiksnių gairėse pabrėžiami PPTF rizikos veiksniai ir šios rizikos mažinimo priemonės, į kurias kriptoturto paslaugų teikėjai turi atsižvelgti, siekdami užtikrinti tinkamą PPTF prevenciją, pavyzdžiui, vykdydami deramo kliento tikrinimo, kliento dalykinių santykių ir operacijų (sandorių) stebėsenos ir individualaus PPTF rizikos vertinimo reikalavimus. Vadovaudamiesi šiomis PPTF rizikos veiksnių gairėmis, kriptoturto paslaugų teikėjai gali geriau suprasti savo klientų bazę ir nustatyti, kuri jų verslo ar veiklos dalis yra labiausiai pažeidžiama dėl PPTF rizikos ir priimti tinkamus sprendimus šiai rizikai valdyti, taikydami atitinkamas PPTF rizikos mažinimo priemones. Atitinkamai kriptoturto paslaugų teikėjams itin svarbu užtikrinti atitiktį ir šių gairių nuostatoms.

Lietuvos bankas dar kartą rekomenduoja finansų rinkos dalyviams (ir atsakingiems asmenims), kurie teikia ar ketina teikti kriptoturto paslaugas, atkreipti dėmesį į pirmiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir imtis visų reikalingų priemonių, kad visą savo veiklos laikotarpį jie veiktų taip, kad atitiktų jiems nustatytus licencijos išdavimo reikalavimus, licencijavimo metu prisiimtus įsipareigojimus, įskaitant dėl darbuotojų skaičiaus, ir tinkamai vykdytų kitų, jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Direktorius

Vaidas Cibas

²³ [VŠĮ Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centro rengiami mokymai.](#)

²⁴ [Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras.](#)

²⁵ [Lietuvos bankas. Klausimai ir atsakymai \(Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija\).](#)

²⁶ [Lietuvos bankas. Rekomendacijos.](#)

²⁷ [Lietuvos bankas. Finansų rinkos dalyvių atliekamų visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimų apžvalga.](#)

²⁸ [Lietuvos bankas. Nuolatinės kliento dalykinių santykių ir operacijų \(sandorių\) stebėsenos apžvalga.](#)

²⁹ [Lietuvos bankas. Tarptautinių sankcijų įgyvendinimas finansų įstaigose.](#)

³⁰ [Lietuvos bankas. Sukčiavimo prevencijos gairės.](#)

³¹ [EBI parengtos gairės kriptoturto paslaugų teikėjams dėl PPTF rizikos valdymo](#)